

Prihodnje volitve

Samo še dober mesec nas loči od upravnih volitev, ki so kot drugod po državi tudi v deželi Furlaniji-Juljski krajini določene za 7. in 8. junij. Na Tržaškem bodo volili nove občinske svete v Miljah, Dolini, Zgoniku, Devinu-Nabrežini in na Repentabru, hkrati pa bo obnovljen pokrajinski svet, ki ga volijo, kot znano, volivci vseh občin, torej tudi tržaške mestne občine.

Na Goriškem bodo občinske volitve v vseh treh slovenskih občinah, to je v Sovodnjah, Doberdolu in Steverjanu; za Slovence so dalje izrednega pomena občinske volitve v goriški mestni občini in seveda volitve za novi pokrajinski zbor, ki bodo po vsej goriški pokrajini.

V videmski pokrajini bodo poleg pokrajinskega sveta obnovili veliko večino občinskih svetov, med njimi domala vse občinske uprave v Beneški Sloveniji in aKnalski dolini.

Pred dnevi je začel potekati rok, v katerem je treba vlagati kandidatne liste. Kot smo obveščeni, so do danes v vseh večjih občinah vložili kandidatne liste le komunisti ter si s tem zagotovili, da bo njihov znak prvi na glasovnici. Ostale stranke in politične skupine pa se še ukvarjajo s pripravljalnimi deli, ki ga seveda ni malo. Toda čas hiti, kajti rok za vlaganje list poteče 13. maja.

Naš list seveda predvsem zanima, kako se bodo predstavili na bližnjih volitvah tisti Slovenci, ki niso organizirani v velikih vsedržavnih italijanskih strankah in ki jih ni malo, kot so med drugim pokazale vse dosedanje volitve. To seveda velja za Tržaško in Goriško, kajti pogoji v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini verjetno in žal še niso toliko zreli, da bi bil možen nastop slovenskih kandidatov na slovenskih listah.

Na dosedanjih volitvah so se Slovenci, ki niso organizirani v italijanskih strankah, zbirali okrog list Slovenske skupnosti in na Goriškem okrog list Slov. dem. zveze. Priznati je treba, da so se te liste častno odrezale povsod, kjer so se predstavile volivcem in volivkam.

Zato menimo, da bi tudi na bližnjih upravnih volitvah ne smele manjkati slovenske liste nikjer, kjer jih je mogoče postaviti. Menimo dalje, da bi ne smelo biti razlogov, ki bi preprečevali, da bi na teh listah ne bilo mesta za kandidate, ki se strinjajo z osnovnim političnim konceptom Slovenske skupnosti, to je avtonomna slovenska politična pot v zamejstvu. Kot znano, se s tem osnovnim stališčem Slov. skupnosti na Tržaškem strinjata le Slov. dem. zveza in Slov. levica in zato smo prepričani, da bodo vse te politične grupacije prikazale toliko politične zrelosti in odgovornosti, da bodo nastopile na volitvah s skupnimi kandidnimi listami.

(dalje na 2. strani)

SLABŠANJE MEDNARODNEGA POLOŽAJA

Nixon se je končno odločil: dal bo pomoč novi kamboški vladi v »konkretni« obliki. Hkrati se je v sredo zjutraj že začela akcija iz Južnega Vietnama, ki sicer spada v okvir vojne v Južnem Vietnamu, a ki naj bi prinesla olajšanje tudi kamboški vladi. Okrog 5000 južnovietnamskih vojakov s 100 oklepnimi vozili in ob podpori ameriškega letalstva in topništva je vdrlo v južnovzhodno Kambodžo in napadlo utrjena vietkonška in severnovietnamska taborišča in bunkerje ob poti, ki so si jo zgradili komunisti preko kamboškega ozemlja, da po njej pošiljajo čete in material iz Severnega v Južni Vietnam. V prvem navalu je uničila ta južnovietnamsko-ameriška skupina večje število taborišč in bunkerjev. Padlo je baje okrog 330 komunistov.

Vprašanje pa je, če bo »konkretna« ameriška pomoč kaj zalegla šibki in nepriljubljeni Lon Nolovi vladi. Kamboško ljudstvo je, kot kaže, v glavnem za kneza Sihanuka, ki je znal ustvariti pravi mit svoje osebnosti in ohraniti državo zunaj vojne. Vse daje sklepati, da so napravile Združene države v Južnovzhodni Aziji še eno zelo napačno potezo in spravile na vrh še enega generala, oprtega samo na puške. Sploh je značilno, da stavi ameriška »demokracija« samo na general-ske diktature, kot kaže položaj v Kongu, na Formozi, v Južnem Vietnamu, na Južni Koreji, v Kambodži in v raznih republikah srednje in Južne Amerike. Ta napačna ameriška poteza je razširila vojno v Južnovzhodni Aziji in zaostрила mednarodno napetost.

Do druge zaostritve je prišlo na Bližnjem vzhodu, kjer se močno stopnjujejo letalski

spopadi med Egipčani in Izraelci. Egipčani so zadnje dni ponovno bombardirali izraelsko ozemlje. Te nepričakovano močne egipčanske akcije so presenetljive in Izraelci jih pripisujejo dejstvu, da sestavljajo posadke egipčanskih letal sovjetski piloti. Te obtožbe Egipčani niso prepričljivo zavrnil. Bati se je, da bo izbruhnila nova odkrita vojna med Izraelom in Egiptom.

Ta povečana napetost pa se odraža seveda tudi na svetovni položaj, ki postaja zaskrbljiv, zlasti tudi glede na številno sovjetsko vojno ladjevje v Sredozemlje, kar povzroča skrbi zlasti Italiji, Albaniji in Jugoslaviji. V Jugoslaviji imajo zadnje čase vojaške vaje takoimenovane teritorialne enote posameznih republik. Take vaje so bile tudi v Sloveniji in so baje dobro uspele. Te dni bodo nastopile enote slovenske teritorialne obrambe na paradi v Beogradu, med njimi tudi z brzostrelkami oborožen ženski oddelek, pa tudi posebna smučarska enota.

Izstrelitev kitajskega satelita v krožnico je prav tako prispevala k zaostritvi svetovnega položaja. Kitajska je s tem dokazala, da ima vsaj nosilne rakete srednjega dometa, ki pridejo v poštev za atomsko bombardiranje. Najmanj so se razveselili tega novega dokaza kitajske moči in sposobnosti Rusi.

Najbolj tragično pri vsem tem pa je, da so Združeni narodi pod vodstvom nesposobnega in pristranskega Azijca U Thanta popolnoma ohromljeni in igrajo kaj klavrno vlogo v današnji svetovni krizi, kljub svojim več kot 5000 nameščencem in izdatkom v znesku 150 milijonov dolarjev.

NE BODO ZAUSTAVILI RAZVOJA!

Prav v dneh, ko smo obhajali 25. obletnico osvoboditve in se zlasti spominjali tistih številnih naših očetov in mater, bratov in sestra, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo, so se našli podleži, ki so skušali skaliti hvaležno, resno razpoloženje ogromne večine prebivalstva ter odvrniti njegovo pozornost od idealov in vrednot, za zmago katerih je v bližnji preteklosti tukajšnje ljudstvo pretrpelo toliko gorja.

Začelo se je v noči med petkom in soboto v Nabrežini, ko so se iznenada pojavili na občinskem sedežu, bližnjih poslopih, obcestnih zidovih in na nekaterih zasebnih stavbah v vasi napisi s črno barvo, ki so poveljevali novofašistično stranko in njeno preteklost. Šlo je za očitno provokacijo, uprizorjeno tik pred slovesno proslavo 25-letnice osvo-

bitve, ki jo je priredila devinsko-nabrežinska občinska uprava.

V isti noči so verjetno isti podleži oskrunili ploščo v spominskem parku pri Sv. Justu v Trstu, ki je postavljena v spomin žrtev zloglasne Rižarne. V noči med soboto in nedeljo pa so se zločinski skrunilci spravili nad spomenik bazoviškemu junakom in ga poškodovali.

Policijske oblasti so uvedle preiskavo in upamo da bodo podleže kmalu odkrile ter jih predale sodišču.

Medtem ko se pridružujemo globokemu ogorčenju slovenskega in vsega protifašističnega prebivalstva Trsta in okolice, izražamo tudi prepričanje, da ta tipično škvadristska dejanja ne bodo mogla niti za las zaustaviti demokratičnega razvoja družbe, ki je v teku, še manj pa postaviti v nevarnost narodne in socialne pridobitve našega ljudstva.

ITALIJANSKO ODPIRANJE NA VZHOD

Italija ima verjetno med vsemi zahodnimi državami, ki so članice Atlantskega pakta, najboljše odnose z evropskim Vzhodom. Znano je, da ima zelo korekne odnose s Sovjetsko zvezo, kamor odhaja vedno več italijanskih turistov. Italijanska industrija je dosegla tako stopnjo sodelovanja s sovjetsko industrijo kot sicer industrija nobene druge zahodne države. Spomnimo se samo na veliko tovarno za avtomobile »Fiat«, ki jo grade italijanska industrija v »Togliattigradu« v Rusiji. Zelo dobre odnose ima Italija tudi z Jugoslavijo in s Poljsko, zdaj pa skuša še razširiti »odprtje« na vzhod. V ta okvir spada obisk zunanjega ministra Mora v Bolgariji.

Moro je v torek dokončal v Sofiji pogovore z bolgarskimi državniki in potrdil prijateljstvo ter razumevanje med obema državama, kljub temu, da imata različni vladavini. Uradno poročilo o pogovorih omenja sporazume, dosežene na kulturnem področju, in osnovo za sporazume o letalskem, pomorskem in turističnem prometu. Italija in Bolgarija bosta okrepili svoje gospodarsko sodelovanje. Poročilo pravi, da so potekala pogajanja v vzdušju zaupanja in prijateljstva.

Glede mednarodnih problemov želita obe državi uspeh morebitne konference o evropski varnosti. Želita tudi, da bi upoštevale pogodbo proti širjenju atomskega orožja tudi tiste države, ki je niso hotele podpisati, in da bi njena določila veljala po vsem svetu. Bolgarski zunanji minister je v obrazložitvi zunanje politike svoje države dejal, da spoštuje suverenost držav in da hoče ohraniti

odnose dobrega sosedstva zlasti s sosednimi državami. Moro pa je naglasil zanimanje italijanske politike za usodo Sredozemlja, pri čemer je imel nedvomno v mislih rinjenje sovjetskega vojnega ladjevja na Sredozemsko morje.

Oba zunanja ministra sta končno izrazila upanje, da bo zaostreni položaj na Bližnjem vzhodu našel primerno rešitev s spoštovanjem in uveljavljanjem resolucije Varnostnega sveta iz novembra 1967.

Ta politika odprtja na Vzhod obeta več sadov na daljši kot na krajši rok, vendar ni dvoma, da je pozitivna in da se bo obrestovala. Italijanski industriji je v pogledu Bolgarije nedvomno odprla še eno možnost za plodno sodelovanje.

Nič več „oproščen zaradi pomanjkanja dokazov“

Kljub vsej počasnosti se začena v Italiji vendarle uveljavljati nekaj bistvenih reform, ki naj bi modernizirale italijansko družbeno življenje in ga prilagodile novim zahtevam ter približale naprednim oblikam drugod. Med take reforme spada tudi reforma kazenskega zakonika. V tem pogledu je tičala Italija še daleč v preteklosti. Pravniki so že davno opozarjali na očitne hibe in pomanjkljivosti italijanskega kazenskega prava, ki je prikrito tako, da je obtožba vedno na boljšem kot obramba in da je obtoženec kriv, če ne more dokazati, da je nedolžen, namesto da bi moral veljati za nedolžnega, dokler mu obtožba ne dokaže, da je kriv, kot to načelno velja v raznih drugih kazensko-pravnih sistemih.

V torek pa je začel senat s preučevanjem zakonskega osnutka, ki daje vladi pooblastilo, da izda nov zakonik o kazenskem postopku. Med najvažnejšimi točkami novega zakonika je določilo, da se smatra obtoženec za nedolžnega, dokler ne bo izrečena sodba nad njim. Italijanska zakonodaja se bo prilagodila v tem primeru kazenskemu pravu anglosaških držav. Reforma naj bi tudi kar najbolj poenostavila kazenski proces. Preventivno priprtje bo omejila na najnujnejše. Tožilstvo in obramba bosta sodelovala na procesu na enakopravni osnovi. Reforma bo stremela tudi po večjem upoštevanju obtoženčeve osebnosti in bo odpravila oprostitev »za-

POLEMIKA O BRANDTOVEM PISMU

V Nemčiji se je vnela huda polemika o pismu, ki ga je pisal kancler rBandt poljskemu komunističnemu voditelju Gomulki glede priznanja zahodne poljske meje na Odri in Nisi. Izkazalo se je, da je pisal Brandt Gomulku brez vednosti svojega zunanjega ministra Scheela, ki je zaradi tega užaljen.

Brand se izgovarja, da je v pismu Gomulku obljubil samo, da bo Nemčija »spoštovala«, ne pa »priznala« sedanje zahodne poljske meje. Poljaki pa širijo komentarje, v katerih razlagajo Brandtovo obljubo kot »priznanje« svojih mej, s čimer mu niso napravili politične usluge. Izpostavili so ga hudim napadom opozicije v Nemčiji.

—0—

V tisku je nova številka revije »Zaliv«. Izšla bo ob koncu drugega tedna.

radi pomanjkanja dokazov«. Vsak, ki bo oproščen, bo s tem veljal za popolnoma nekrivega in na njem ne sme ostati sum, ki mu zagreni življenje.

V senatni debati je zahtevalo besedo pet govornikov. Krščanski demokrati in liberalci so se izjavili za ta zakon, komunisti, social-proletarci in misovci pa proti. Diskusija o tem zakonu se je nadaljevala tudi v sredo.

Poslanska zbornica pa je nadaljevala te dni debato o uvedbi ljudskega referendumu. Senat je ta zakonski osnutek že odobril. Krščanski demokrati so se izjavili za ta zakon. Neki komunist je izjavil, da je načelno za ljudski referendum, a proti sedanjemu zakonu o referendumu, češ da določa samo odklonilni referendum, kot v nameravanem primeru razporeke. Tudi liberalci so izjavili, da so proti referendumu.

—0—

Praznik Osvobodilne fronte

V Sloveniji so obnovili praznik Osvobodilne fronte. Ljudje so veseli obnove tega praznika. Obhajali so ga v ponedeljek in pridružilo se mu je še več prostih dni. Tudi šole imajo prosto ves teden. Mnogi so izkoristili praznike za nakupovalni izlet čez mejo in tako je bil v ponedeljek pravi naval slovenskih avtomobilov v Trst. Naše mesto pa na to ni računalo in večina trgovin je bila kot navadno ob ponedeljkih dopoldne zaprta. Tudi naslednje dni je opaziti večji promet avtomobilov iz Slovenije po tržaških ulicah in kupcev v trgovinah. Toda kot nalašč je mnogim prekrizala račune splošna stavka v sredo. Odpadel bo tudi petek, praznik 1. maja.

Nagaja pa tudi vreme. V noči od srede na četrtek je ponekod v Sloveniji snežilo. Avtomobili, ki so prihajali v četrtek zjutraj v Trst, so bili vsi prekriti s snegom. Tudi temperatura je zelo padla.

—0—

Italijanska vlada obravnava na današnji seji zadnje stavke in predlog za amnestijo, zlasti za kazniva dejanja med »vročo jesenjo«.

Nova, aprilaska številka »Mladike« bo izšla proti sredini prihodnjega tedna. V tisku je tudi 7. številka »Galeba«.

Prilagodnje volivce

(Nadaljevanje s 1. strani)

To je med drugim tudi živa želja številnih volivcev in volivk, kar spoznavamo tako iz pogovorov z njimi kot tudi iz pisem, ki jih prejemo v uredništvu.

Kar zadeva slovensko stvarnost na Goriškem, menimo, da bi odgovorni slovenski politični krogi morali tokrat pokazati največjo širino in odprtost ter se predstaviti volivcem in volivkam s kandidati in programi, ki ustrezajo splošnim potrebam.

Naša edina želja pa je, da bi se naši slovenski ljudje povsod častno izkazali in bili primerno zastopani v vseh krajevnih upravah.

Lepo priznanje Levu Deteli

Lev Detela je prejel prvo nagrado na literarnem natečaju nemškega mesta Tübingen za mlade avtorje, podeljeno ob dvestoletnici rojstva nemškega pesnika Hölderlina. Nagrajenih je bilo še pet nemških pisateljev.

Literarna žirija, ki so jo sestavljali pisatelj, klasični filolog in univerzitetni profesor Walter Jens (avtor znanega romana »Ne — Obtoženec svet«, 1950), avantgardistični mladi pisatelj Jürgen Alberts (roman nove smeri »Nokasch«, založba Fischer 1969) in znani esejist in kritik Gerd Ueding, je ocenjevala le dela, ki so napisana v nemškem jeziku.

Lev Detela je prejel nagrado za svoje prvo delo v nemškem jeziku, za roman »Der hinkende Henker und der henkende Hinker — Legenden um Vater« (Šepavi krvnik in krvniški šepavec — Legenda o očetu).

Del Detelovega nemškega romana bo jeseni 1970 objavljen v posebnem literarnem almanahu tübingškega Univerzitetnega časopisa. Delo bo izšlo tudi v samostojni knjigi. Z literarnim priznanjem je povezana denarna nagrada.

Lev Detela, ki stalno nadaljuje s pisanjem slovenskih tekstov, piše sedaj že drugo delo v nemškem jeziku, zbirko moderne proze »Statt einer Stadt eine Unstadt im Staat« (Namesto mesta ne-mesto v državi), ki z avantgardističnih pozicij biča določene negativne tendence današnje svetovne družbe. Tudi nagrajeno Detelovo delo je izrazito moderno napisano.

Levu Deteli tudi prevajajo več del v nemški jezik. Odlomki iz njegove prve knjige Blodnjak so letos izšli pri časopisih Die Tat (Zürich) in Die Presse (Dunaj). Die Presse bo v kratkem natisnila nekaj njegovih pesmi iz zbirke SLADKOR IN BIČ v prevodu Ine - Jun Brode.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« - Trst

Razmišljanja

Igor Tuta: NAŠA STVARNOST

Govoriti globalno o naši manjšini in ne posvetiti posebnega razmišljanja njeni mladini je prav tako nepotrebno, kot govoriti o slovenski mladini v zamejstvu in odmisлити tisto vozlišče zgodovinskih in političnih, zemljepisnih in ekonomskih, socioloških in psiholoških meandrov, ki so bistveni del naše razbolele diaspore na tem prepihu evropske celine. Ze zaradi dejstva, da je mladina najvitalnejši, idealistično najmanj potlačen in ideološko najbolj širok del kakršnekoli človeške grupacije, ne kaže nepremišljeno preskakovati prvo in osnovno stopnjo normalnega in naravnega razvoja manjšinskega telesa. S tem pa, da ta »ne kaže« v skrbi za ohranitev zdravega razvoja v novih situacijah današnje družbe spremenimo v imperativ: upoštevaj mladino! še nismo zrinili problema na pravičen tir. Zakaj še imam pred očmi profesorja, lepo, samozavestno sedečega pred mlado publiko, ki je ponosno porinil pred nas: Govoril vam bom o mladini. In on je govoril in mi smo poslušali in je ostalo pri tem. Kaj meni tiste preoblečene stoletne ugotovitve, da je mladina up naroda in naj se človek, dokler je mlad, kar najbolj izgrajuje. Kaj meni vse to? Sedel sem tam med vsemi drugimi v vsej svoji nepomembni majhnosti in šibkosti, žejen prav tistega izgrajevanja, ki nam ga profesor ni nakazal ne z besedo, še manj z dejanjem. In je ostalo pri tem, namreč pri melodioznem, ritmično skandiranem glasu mladega moškega, slej ko prej tujca naši duhovni rasti.

Govoriti o mladini naše slovenske etnične skupnosti v zamejstvu se pravi videti danes v mladi generaciji jutrišnjo hrbtnico te skupnosti. In samo tako, sicer je vsaka nadaljnja diskusija brezperspektivna in torej nepotrebna. Vtis imam, da pomanjkanje ta-

kega pojmovanja stanja naše mladine na skupnih frontah naših vsakodnevnih najrazličnejših borb zavisi v prvi vrsti od neplemenitega subjektivizma režiserjev naše manjšinske politike in to kar na vseh področjih od kulturnega in političnega tja do športnega in od nesmiselne tišine tistih mladincev, ki se problema sicer zavedajo, pa ne zastavijo ne glasu in ne peresa, da bi se, če ne gre drugače prosto in svobodno, vsaj javno pogovorili KDO SEM, KJE SEM, KAJ HOCEM. Tako me je sredi mojega neprestanega, vznemirljivega, večkrat mladostno zanesenega iskanja odgovorov na vedno nove probleme, ki jih s tem v zvezi vedno znova srečujem na svoji življenjski poti, nepričakovano zamikalalo, da bi svoje neurejene misli malo uredil, popravil in zložil pred javnost, javnosti v presojo in v premislek. Poskušal sem. Od tu in tam, z enega in drugega področja sem utrgal nekaj bodic, ki me ob pogledu na manjšinsko problematiko najbolj ostro pri-

zadenejo. Saj za to pa tudi gre: da vam posredujem iz svoje notranjosti to, kar me boli, to kar mora boleti vsakogar, ki sploh kaj čuti.

Pa še nekaj, čeprav je stvar sama na sebi razumljiva, a se zlasti med našimi intelektualci vse premalo upošteva. Roger Garaudy piše: »V vsej tej knjigi govorim v svojem osebnem imenu, čeprav se zavedam dolžnosti, ki jo imam do svoje partije« in Garaudy piše o marksizmu XX. stoletja. Prav tako piše teolog Paupert o krščanstvu XX. stoletja: »Jaz podpisani, kristjan pokoncilске dobe lahko pričam samo o samem sebi.« Odtod moja ugotovitev, da Slovenci v zamejstvu vse preradi izrabljamo politično formulo eden v imenu ostalih.

Z vsem spoštovanjem, ki ga gojim do občestva, ki hoče biti slovenska skupnost v zamejstvu, pravim, da bom iznesel samo pojme, ki so sad mojega iskanja in mojega nemira. Menim, da v trenutku, ko odbijam od sebe tisti fatalni »v imenu...« nimajo ne moje besede ne novonastala Mladinska skupina, kateri sem blizu in o kateri bom tudi moral zaškrtnati s peresom, kaj izgubiti.

Volitve - odločilna preizkušnja

Tajnik krščansko-demokratske stranke Forlani je izjavil v Rimu deželni voditelj stranke, da je ustanovitev dežel eden izmed ciljev svobode in važen korak pri gradnji in razvoju demokracije. Krščanska demokracija hoče doseči neposrednejšo udeležbo državljanov, socialnih sil in lokalnih samouprav pri oblikovanju in uresničevanju razvojnih smernic vsedržavne skupnosti preko deželne ureditve. Da pa bodo lahko dežele novo in učinkovito sredstvo uveljavljanja ljudskega idejnega bogastva in hotenja, sta potrebna jamstvo in sila krščanske demokracije in drugih demokratičnih strank, povezanih v naslednem hotenju tako na vrhu kot na terenu.

Na socialističnem zborovanju v Ariccii je tajnik italijanske socialistične stranke Mancini izjavil, da »bodo volitve 7. junija odločilna preizkušnja za socialistično stranko in za državo«. Na socialistični stranki je, da pojasni volivcem, kaj se je zgodilo v teh zadnjih mesecih, in kaj bi se bilo moglo zgoditi, če socialisti ne bi bili vztrajali na liniji obrambe zakonodaje in parlamenta, je rekel. Socialistični tajnik je končno zagotovil, da njegova stranka nikjer ne bo privolila, da bi jo smatrali za dodatno in podrejeno silo, pri čemer je očitno imel v mislih tako krščansko demokracijo kot komunistično stranko.

NAKUPOVALNI TURIZEM = MEJNI TURIZEM

Jožef Šavli

Vsebinsko nam turizem najbolje označuje opredelitev, ki sta jo postavila profesorja Hunziker in Krapf: Turizem je skupni pojem za odnose in pojave, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja tujcev v nekem kraju, kolikor to bivanje ne pomeni trajne naselitve in ni zvezano s pridobitno dejavnostjo. (Glej W. Hunziker, K. Krapf: Grudriss der allemeinen Fremdenverkehrslehre, Zürich 1942).

Ta opredelitev izloča službena potovanja, ki po svojem namenu niso turistična. To bi na prvi pogled mislili tudi za mejni promet oziroma nakupna potovanja. Podrobnejši vpogled v ta vprašanja pa nam pokaže drugo sliko. Nakupi preko meje ne pomenijo kritja rednih, vsakodnevnih potreb, ampak neko obliko razvedrila zaradi spremembe okolja. Znano je, da le-ta postaja nujna kot posledica vsebolj poenotene prizvodnje in življenja samega.

Od tod si razložimo pojav, da se mejni promet ni zmanjšal, četudi so nakupi sami ob upoštevanju potnih stroškov dražji kot doma. Domača ponudba pa, stvarno vzeto, ne zaostaja za inozemsko. Iz pogovora z ljudmi, ki »morajo« vsak teden čez meje, izvemo, da gredo prej iz navade kot iz potrebe. Na bolj določeno vpraša-

nje nam pritrldijo, da je odločilna sprememba okolja. Torej je odločilen izlet oziroma sprememba okolja in ne nakup sam.

Potemtakem pomenijo potovanja v mejnem prometu turizem po svojem namenu in po statističnem zajetju in ker je cilj tega turizma nakup kot razvedrilo, bi ga lahko označili za *nakupovalni turizem*.

Seveda obstajajo tudi znotraj države potovanja po nakupih v najbližja večja mesta. Vendar teh ljudi ne moremo šteti za turiste, prvič zato, ker jih statistika ne zajame, drugič zato, ker je cilj samo najbližje mesto z ustreznim ponudbo, zato želja po izletu ni odločilna. To je reden krog kupcev, ki je vezan na neko trgovsko središče.

Različne oblike nakupovalnega turizma zasledimo tudi na drugih mejah n. pr. v Trbižu, med Avstrijo in Italijo, v skandinavskih deželah in drugod. Odločilen dejavnik je povsod meja kot stičišče dveh gospodarstev in raznolikost ponudbe v trgovini.

MEJNI TURIZEM

Pojem »nakupovalni turizem« dobro zadene bistvo samega pojava t.j. potovanj z namenom nakupa kot razvedrila, vendar ne zajema vsega

prometa, ki nastaja v obmejnih predelih, še zlasti ne številnih izletov čez mejo navadno ob koncu tedna (tedenski turizem) (1). Posebno italijanski državljani so redni gostje v gostinskih obratih Primorske in Istre, medtem ko avstrijski gostje nekoliko zaostajajo za italijanskimi, ker so večja središča v Avstriji bolj oddaljena od meje.

Po ocenitvah turistične zveze Slovenije je bilo samo v letu 1968 23 milijonov turistov, ki so prišli čez mejo iz Avstrije in Italije v Slovenijo, ki so ostali manj kot 24 ur, niso prenočili in se vrnili čez mejo. S kakšnim imenom naj označimo potovanja vseh teh turistov, ki niso vsi kupci (v trgovinah), ampak tudi gostje v gostilnah in hotelih, ali pa obiskovalci sorodnikov in znancev?

Ker je pri vseh vrstah potovanj meja tisti dejavnik, ki je skupen vsem vrstam potovanj, je najbolj primerno, da vsa potovanja v zamejstvo, če jih obravnavamo kot turistična, imenujemo mejni turizem. Podrobnejše proučevanje te turistične zvrsti: obsega, učinka v gospodarstvu, kateri deli prebivalstva so najbolj udeleženi, ipd. bi bilo nedvomno zelo koristno in bi pomenilo novost v turistični znanosti.

(1) Uporabljam pojem »tedenski turizem« za tisto, kar nekateri imenujemo vikend turizem (week end = konec tedna). Ta označitev se mi zdi boljša, ker raste število tistih, ki nimajo prostega dneva ob koncu tedna, ampak v dneh med tednom. Konec

Tržaškega

Nastop dijakov šole sv. Cirila in Metoda

Za 25. obletnico obnove slovenskih šol na Tržaškem je srednja šola pri Sv. Ivanu pripravila zaključno akademijo, v kateri je s priključenimi razredi srednje šole na Katinari sodelovalo skoraj sto dijakov. Ta množičnost je stala profesorje gotovo mnogo truda, dijakom pa je bila prav gotovo v veliko veselje.

Uvodni nagovor je imel ravnatelj dr. Zetko. Pevski zbor obeh šol je pod vodstvom Marice Zupančičeve zapel večglasno nekaj pesmi. Zbor je štel 55 pevcev in je podal vse pesmi tako ubrano in izdelano, da je navdušil ne samo poslušavce, temveč tudi poznavalce glasbene umetnosti. Nastopil bi lahko na kateremkoli tekmovanju.

Privlačna je bila baletna točka Licie Furlan in tudi točke s harmoniko, kitaro oz. dvema harmonikama (Dušan Grgič, Aleks Kalc, Renzo Počkar, Marino Bak) so ugažale. Zborna recitacija so lepo podali dijaki: Tjaša Pavletič, Klavdij Radetič, Jurij Guštinčič in Barbara Trošt. Sam pa je odlično podal odlomek iz Cankarja: Pavel Bertok.

Katinara je pripravila dramatisiran prizor iz Aškerčeve Svetopolkove oporoke. Dijaki so sami izdelali kulise. Vlogo vnučka in babice sta dobro podala Suzana Gerlanec in Marino Schillani. Kralja je igral Aleks Kalc, njegove tri sinove pa Ivan Coretti, L. Koren in Fabij Glavina. Ženi dveh sinov sta bili Magda Nadlišek in Vilma Kjuder, dvorjanička pa Čok in Zahar. Igro je režirala prof. Jelinčičeva in je doživela lep aplavz. Posebno sta se prikupila babica in vnuček, pa tudi ostale vloge so bile dobro zasedene.

Svetoivanska šola pa je podala daljšo igro v dveh delih, Panonska zgodba, ki jo je posebej za svoje dijake napisala profesorica Zora Rebulova, ki je igro tudi režirala, za izgovarjavo pa je skrbel prof. Kobalova. Nastopilo je 38 dijakov, ki so brez napake odigrali zgodbo, postavljeno v čas, ko sta hodila po slovenskih krajih še sv. Ciril in Metod.

Predigra se godi med mladimi ribiči in njihovimi dekletki ob Blatnem jezeru. Ta šaljivi prizor je odlično vodil glavni igralec Sandi Harej in vzbudil precej smeha. Sledila je glavna igra, v kateri so dobro odigrali svoje vloge tako glavni kot stranski igralci. Prepričljiva sta bila Franc Starec in Marija Besednjak kot oče in mati, enako Adrijan Pahor in Aanamarija Mersig kot sin in hči. Dani Žerjal je samozavestno zaigral slovenskega patra, Vojko Husel pa doživeto mladega vojščaka. Posebno mladi par je bil zelo prikupen. Izstopala je Erika Scheimer kot potovka, ker je pokazala veliko nadarjenost, Nemški pater je bil Marko Oblak, ki je prepričljivo povedal nekaj puščic. Trije potepuhi, ki so že s svojo pojavo ter živeto igro vzbujali smeh, so bili Valter Burolo, Vili Mikac in Fulvij Slapnik. Stiri prepirljive tetke so prav nazorno zaigrale Mira Puntar, Ticijana Prelec, Suzana Grgič in Silvana Zagar. Vseh ostalih manjših vlog pa ne utenemo našteti. Upajmo, da se bodo igralci in pevci opogumili in še ponovili obe igri in petje itd. Skoda bi bilo, če bi tako skrbno pripravljena prireditev bila namenjena samo ozkemu krogu staršev in šolnikov.

Gledavec S. K.

— o —

SPLOŠNA STAVKA V TRSTU

V sredo, 29. t. m., je bila v Trstu splošna stavka, ki so jo proglasile tri glavne sindikalne organizacije, Stavka spada v okvir vsedržavnega stavkovnega gibanja, katerega glavni namen je, izvajati pritisk na vlado, da se ohranijo pridobitve, izbojevane lansko, tako imenovano »vročo« jesen.

Prva zahteva sindikatov je, naj se prepreči zvišanje cen. Druga zahteva se tiče davčne reforme, tretja pa zadeva stanovanjsko politiko. Ostale zahteve se tičejo zdravstvene reforme, polne zaposlenosti in javnih prevozov.

— o —

ZAHVALA ZBORA »J. GALLUS«

Pevski zbor »Jacobus Gallus« se iskreno zahvaljuje vsem, ki so ga počastili s svojo prisotnostjo na jubilejnem koncertu; posebna zahvala gre organizacijam in posebnim osebam, ki so neposredno čestitale zboru ob 25-letnici njegovega obstoja. Te so:

Dr. Drago Štoka, deželni svetovavec; Dušan Hreščak za Glasbeno matico v Trstu; Filibert Benedetič za Slovensko gledališče v Trstu; dr. Frane Tončič za Začasni odbor za upravo Kulturnega doma; zbor »Fran Venturini« od Domja; Just in Boris Race; Mirko Kapelj, podpredsednik SPZ; Slovenska Prosvetna Zveza; zbor »Vasilij Mirk« s Proseka in Kontovela; dr. Zorko Harej za Zvezo cerkvenih pevskih zborov v Trstu; Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije.

„Teorija in praksa“ o slovenskih problemih

Najnovejša, tretja letošnja številka revije »Teorija in praksa«, ki jo izdaja Visoka šola za sociologijo, politične vede in časnikarstvo v Ljubljani, je prinesla na uvodnem mestu razpravo Staneta Kavčiča pod naslovom »Pota in razpotja socialistične družbe«. Gre za razpravo, ki bi zaslužila široko mednarodno pozornost, ker je Kavčič v njej izredno jasno osvetlil svoje pojmovanje socializma kot sistema, ki mora zavarovati, ne pa zatirati človekovo svobodo. Kavčič poudarja, da svoboda ni zavarovana pred zatiranjem niti v bogati niti v revni družbi in piše med drugim: »Ni dvoma, da so oblike in metode zaslužnjevanja človekovega duha v revščini lahko različne od oblik in metod, ki bi ga utegnile zaslužjevati in utesnjevati v bogatejšem socialističnem svetu. Znana resnica, da človek ne živi le od kruha, se lahko kaže drugače pri tristo kakor pa pri dva tisoč dolarjih narodnega dohodka na prebivavca.« V našem listu smo že opozorili na ta pomembni in idejno globoki članek predsednika vlade slovenske republike.

Mara Bešter, ki je tudi znana po svojih premišljenih, temeljnih in treznih analizah, je prispevala razpravo »Viri financiranja medfaznih storitev družbenih služb«. Razprava je zanimiva v zvezi z diskusijami o neučinkovitosti gospodarske reforme, ravno zato, ker se je niso vsi dosledno držali. Mara Bešter se zavzema za razbremenitev gospodarstva od prehudih bremen. Vlado Vodopivec piše o Marksovi misli v sodobni revolucionarni teoriji in praksi, Aleksander Radovan o zaposlovanju diplomiranih študentov visokih šol kot o dolžnosti družbe, Slavko Milosavljevič pa o Makedoniji v socialistični skupnosti jugoslovanskih narodov, pri čemer se zavzema za nadaljnjo decentralizacijo jugoslovanskega državnega sistema. Sledijo zapiski o nedavni okrogli mizi strokovnjakov o socialni diferenciaciji in družbenem razvoju, Jože Volfand pa piše o obsegu in vzrokih slabega uspeha otrok v nižjem šolstvu v Sloveniji — pojav, ki vzbuja velike skrbi. Jaka Bogataj je napisal razpravo o preosnovi kmetijskega združništva, Svetožar Polič pa razpravlja o samoupravljanju in državi.

Jože Javoršek je prevedel razpravo Rogerja Garaudyja »Veliki preobrat socializma«. Prevod Garaudyjeve knjige pod tem naslovom bo v kratkem izšel v slovenščini. Na koncu revije najdemo razne aktualne zapiske in komentarje.

Revija »Teorija in praksa« je dobila v Tržaški knjigarni. Potrebna je vsakomur, kdor želi biti na tekočem o političnem, gospodarskem in socialnem razvoju v naši matični domovini Sloveniji.

Z Goriškega

Rupa: STARE NAVADE SE OHRANJAJO

Vsakoletna »Markova frtalja« je že stara navada rupensko-pečanskega cerkvenega zbora. Pevke in pevci se zberejo v domači gostilni k družabnemu popoldnevu ob veliki domači frtalji, ocvrti iz jajc in raznih vrtnih zelišč ter seveda tudi ob kozarcu dobrega vina.

Tudi letos se je obdržala ta lepa navada. Pri veselem omizju je bil navzoč tudi domači župnik in še drugi domačini. Ob lepih pesmi in raznih šalah je potekal prijetni popoldan.

Prečanje pesnikov, glasbenikov in duhovnikov v Bazovici

V soboto 25. aprila so se na pobudo Zveze cerkvenih pevskih zborov v Trstu zbrali pesniki, glasbeniki in duhovniki s Tržaškega, Goriškega, s Koroškega in iz Ljubljane na študijski dan v Bazovici.

Zbralo se jih je okrog šestdeset. Kakor je bilo napisano v vabilu, je Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu hotela s tem srečanjem poiskati nov besedni in glasbeni izraz slovenski cerkveni vokalni glasbi v duhu koncila in v skladu z zahtevami sedanjega časa in slovenske glasbene tradicije.

Sporred je obsegal referat dr. Marjana Smolika »Cerkvena glasba pri maši v luči zadnjega koncila« in koreferate »Vsebina novih liturgičnih besedil« g. Lojzeta Rozmana, »Oblika in slog novih liturgičnih besedil« prof. Vinka Beličiča in »Sedanja slovenska cerkvena glasba« dr. Zorka Hareja. Popoldne so bili pogovori in diskusije o referatih, ločeno po strokovnih skupinah (pesniki, glasbeniki, duhovniki), in skupna zaključna seja s poročili o predlogih ter sklepih, ki so jih po svojih predstavnikih podale posamezne študijske skupine.

STAVKA

V sredo je bilo goriško javno mnenje nekoliko vzbunjeno zaradi napovedane splošne enodnevne stavke, ki so jo organizirale vse tri sindikalne zveze.

V resnici pa je stavka potekala mirno in skoro neopazno. Nekatere trgovine v sredi mesta so bile zaprte od 10. do 11. ure, tako tudi nekateri uradi in banke. Najbolj se je občutilo stavkanje vseh prometnih uslužbencev in tudi vlakov. Po šolah se je pouk redno vršil. Izšli tudi niso listi in so ljudje tem bolj segali po beneškem »Gazzettinu« z goriško stranjo.

Ugotovilo se je tudi, da je bila stavka premalo pripravljena in občutena. Sindikalni lepaki so poudarjali bolj na splošno vzroke stavke, ki so v prvi vrsti potreba preureditev v davčnem sistemu, pri splošnem zdravstvu, stanovanjski politiki in pri prometu.

NAGRADA

Goriška pokrajinska uprava izvaja že več let hvale vredno in spodbudno navado, da nagrajuje mlade doktorje, ki so si izbrali za tezo kako delo, katero posredno ali neposredno obravnava vprašanja v zvezi z našimi kraji. Take doktorske naloge zajemajo po navadi zgodovino, zemljepis, arheologijo, jezikoslovje in folkloro, ki se nanašajo na našo deželo.

Nagrajenih in odlikovanih je bilo tudi že več Slovencev. Pred nekaj tedni je dobil nagrado tudi dr. Marjan Bednarik za doktorsko nalogo, ki jo je pred dobrim letom branil na tržaški univerzi in ki ima naslov »Ilirij in njih jezik«. Obravnava vprašanja o starih Ilirij, ki so se naselili do naših krajev in o njihovem starodavnem jeziku. Razprava je bila visoko ocenjena.

Pred volitvami v Krminu

V krminski občini se bodo predstavile pri novih volitvah iste stranke kot zadnjič. Le nekatere politične skupine bodo osvežile svoje vrste z mlajšimi močmi.

Krščanska demokracija ima za županskega kandidata dosedanjega župana Stecchino. Prav tako je ponudila ponovno kandidaturo industrialcu Ivotu Prinčiču, ki je do sedaj bil odbornik za finance.

Dosedanja občinska uprava pripravlja posebno »belo knjigo«, kjer prikazuje svoje delo v prejšnji upravni dobi. Priznati je treba, da ga je bilo precej izvršenega. Občinska uprava je uredila vse notranje ceste s pločniki. Sprejet je že tudi načrt za cesto preko Pradiš in od Subide na Krminsko goro. Končana je že tudi tako imenovana turistična cesta, manjka pa še asfalt. Ojačili so tudi električno razsvetljavo, ki bo raztegnjena na Plešivo in Ceglo. Uprava je poskrbela tudi za dovršitev drugega dela pri grezničnih odtokih. Dosegla je dalje sto milijonov lir za dograditev osemnajstih ljudskih stanovanj, za družine, ki stanujejo sedaj v starih vojašnicah; obnovila je športno igrišče in notranjost v župni palači. Urejen je že tudi urbanistični načrt in je poslan na pristojno mesto. Nadalje je občinska uprava dosegla, da je prišel plešivski prehod v drugo kategorijo. Prav tako je sodelovala, da je država odobrila 400 milijonov lir za izpopolnitev zadržne vinske kleti v Krminu.

Dodati pa moramo še eno željo in potrebo krminskih Slovencev. Ti bi radi že dalj časa

Goriški italijanski socialni demokrati (PSU) in socialisti (PSI) hitijo s pripravami za volivne programe in kandidatne sezname. Prvi so že objavili listo za goriške občinske volitve s štiridesetimi imeni. Po večini nastopajo vsi dosedanji kandidati. V svojih volilnih proglaših pa napadajo socialiste in krščansko demokracijo, češ da so se med seboj povezali in na ta način spravili tudi socialista dr. Petra Sanzina na predsedniško mesto bolnišnice, ki da bi pravzaprav pripadalo njim.

Socialisti so tudi že pripravili svojo kandidatno listo po večini z dosedanji imeni. S samostojno listo bodo socialisti nastopili tudi po vseh večjih občinah goriške pokrajine. V treh slovenskih občinah in v tržiškem okolišju se bodo socialisti povezali s komunisti in socialnimi proletarci. V občinah okoli Gradiške in Krmina pa bodo šli skupno s krščansko demokracijo, ki je v teh občinah pustila socialne demokrate na cedilu.

V Gorici je tudi med krščanskimi demokrati tekma za kandidatna mesta. Na vodilna mesta bi baje zopet radi prišli pred časom izrinjeni možje, ki so bolj levičarsko usmerjeni.

S slovensko listo bo nastopila Slovenska demokratska zveza, katero sestavlja katoliško usmerjeno Ljudsko gibanje in slovenska demokratska skupnost. Mlajši, ki so prevzeli vodstvo pri Ljudskem gibanju, želijo, da bi

imeli slovensko mašo in službo božjo v farni cerkvi. Različne oblasti so jim že dolgo let obljubljale, da se bo tudi ta njihova želja uresničila. Toda do zdaj se ni, v veliko začudenje slovenskih vernikov iz Krmina in bližnje okolice. Pa ni to samo začudenje, ampak tudi bridkost, da celo cerkvena oblast še ni v stanu ustreči slovenskim vernikom. Pa tudi krščanska demokracija bi se morala v tem pogledu zganiti.

Z občinske seje v Števerjanu

Števerjanski občinski svetovalci so se zbrali 22. aprila zvečer k svoji zadnji seji.

V začetku seje se je župan Klanjšček zahvalil vsem svetovalcem za prizadevno sodelovanje v splošno korist občanov.

Nato so prešli na dnevni red, ki je obsegal pet točk. Pri prvi so odobrili nakup zemljišča ob spomeniku padlih. Spomenik bo občinska uprava oskrbela tudi s trajno razsvetljavo. Pri drugih točkah so določili tudi postopek za pridobitev lastninske pravice na delu ceste, ki gre od cerkve na Preval na Jazbine. Gre za kakih tisoč metrov, kjer še ni bil urejen prepis na občino. Svetovalci so odobrili tudi odborov sklep za prošnjo v iznosu dvestotisoč lir. Podpora naj bi dala deželna uprava in bi služila za nakup knjig za javno občinsko knjižnico. Za končno ureditev ceste z Bukovja do Grojne bo občinska uprava najela pri Goriški posojilnici in hranilnici ali Montu posojilo devetih milijonov lir.

Po končani seji so svetovalci izrazili zahva-

Iz Goriške**Pred bližnjimi volitvami**

prišlo do čim večjega skupnega sodelovanja tudi z drugimi skupinami slovenskih volivnih upravičencev v Gorici. Na ta način bi izginila nepotrebna trenja in razpršitev slovenskih volilnih glasov, kar bi pomenilo izgubo enega predstavnika na občini. Za predstavnika v pokrajini namerava slovenska lista postaviti učitelja Albina Suligoja, tajnika Slovenskega ljudskega gibanja.

— o —

Sovodnje**DOMAČA POSOJILNICA — STAVKA**

»Kmečko-delavska posojilnica v Sovodnjah« je imela sredi prejšnjega meseca redni letni občni zbor.

Po odprtju občnega zbora in enominutnem molku v spomin lani umrlih članov je bilo podano poročilo o gospodarskem delovanju posojilnice v letu 1969. Na splošno je bilo ugodno in je napredovalo. Hranilne vloge so se zvišale za 40 milijonov, ob koncu leta so znašale 249 milijonov lir. Posojila so dosegla vsoto 121 milijonov; nakazanih je bilo 38 milijonov, vrnjenih pa 35. Z razpoložljivim denarjem je zavod nakupil vrednostne papirje. Premoženje je znašalo osem milijonov lir. Celotni promet v letu 1969 pa približno 700 milijonov. Obračun izkazuje 913.545 lir čistega dobička. Članov je imela posojilnica vpisanih 184.

Iz poročila upravnega odbora izhaja, da deluje ta domači gospodarski zavor v splošno korist sovođenjskih občanov.

V sovođenjski tkalnici se nadaljuje stavka delavcev po izmeničnem načinu. Uslužbenci zahtevajo novo delovno pogodbo. Pogajanja so bila sicer že v teku a so bila od strani delodajalcev pretrgana.

VABILO STARŠEM

Ravnateljstvo nižje slovenske srednje šole v Gorici, ulica Randaccio 10, obvešča starše in skrbnike dijakov in dijakinj te šole, da so vabljeni na razgovor s profesorji, ki je napovedan za ponedeljek 4. maja, od 18. do 19. ure v šolskih prostorih.

lo županu Klanjščeku za njegov trud pri vodstvu občinske uprave.

Volivno gibanje je komaj v teku in še ni preveč razgrela duhov. Kot kandidati se bodo predstavili na slovenski listi skoraj vsi dosedanji občinski svetovalci. Dosedanji župan pa menda ne namerava več kandidirati iz osebnih razlogov in gospodarske prezaposlenosti.

— o —

PLANINSKO PREDAVANJE

Slovensko planinsko društvo v Gorici bo priredilo v sredo, 6. maja, ob 20.30 v dvorani kluba »Simon Gregorčič«, na Verdijevem korzu 13 planinsko predavanje.

Znani planinec prof. Mirko Kambič iz Ljubljane bo predaval o lepotah kamniških Alp. Govor bodo pojasnjevale številne barvane slike.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka „Literarnih vaj“

Letošnji letnik je po zunanji opremi zelo prijeten, ker ima vsaka številka drugačno platnico, tako po barvi kot po motivu. Velikonočna je imela npr. linorez s pisanim pirhom, predzadnja, šesta številka pa se postavlja s skoraj dve strani obsegajočim okusnim linorezom M. Corettija (šola sv. Cirila in Metoda), ki predstavlja kraško vas.

Literarne vaje so deležne pogostih neprijaznih opazk, češ da so zmerom enake. Seveda je to največ odvisno od dijakov samih, ker list pač priobčuje, kar mu pošiljajo. Najbrž urednik pri tem nima dosti izbire! Profesorji bi se morali bolj potruditi, posebno tisti, ki poučujejo na višjih šolah, da bi navrgli naslovov oziroma idej in tako vzpodbudili učence, ki so bolj nadarjeni, da bi pisali bolje in o različnih področjih.

Uvodna povest, ki teče skozi vse leto, je ponavadi glavna privlačnost za mlade bralce, da številko radi kupujejo, posebno če posega v šolsko življenje in na področja, ki so študentom bližju. Letošnja povest Neurja in viharji ima vse prednosti dobre dijaške povesti: dejanje se odvija dovolj napeto, zgodbo gradi avtor Boris Pangerc kar spretno po načelih klasične povesti. Zna menjavati resno in šaljivo, ob rahlo idealizirane junake naniza tudi vrsto neugancev, poleg ljubezni nakaže tudi nasprotja in sovraštvo. Tako je življenju, katero opisuje, dal privzok verjetnosti in življenjskosti. Tudi literarno nadarjenost opazimo, čeprav so nekatera poglavja v tem oziru dosti boljše kot druga, kjer talent zamenjuje spretnost. Edino psihologija je mladostniška, kar je posebno vidno, kadar Pangerc vplete v zgodbo starejše ljudi ali kadar določa. Ko smo že pri njem, moramo poudariti, da njegov Oče Kacun v isti številki že pomeni korak naprej, v večjo objektivnost in bolj izdelan slog. Poudarjen smisel za časnikarstvo pa kažejo intervjuji in poročila o športnikih in športu skozi vse leto.

Drugo nadarjeno pero v tej številki je Franc

Mahnič, ki pa je prispeval žal le vrsto znanstvenih zanimivosti. Žal zaradi tega, ker bi s svojim smislom za lep jezik in s svojo uglajenostjo lahko sodeloval tudi v drugih rubrikah. Če ne ravno v literarni, vsaj pri potopisih itd.

Marij Čuk zna napisati dobro pesem in tudi v prozi bi moral bolj izpiliti. Dokler je ostajal na Krasu in v stvarnosti, je bil boljši, tukaj pa spominja na slabšo izdajo Verča. Ostali prispevki v literarnem delu so manj zahtevni in njih avtorji bolj priložnostni. Igor Sancin je kar spreten, vendar motiv ni posebno nov in konec je neprimeren, posebno za dijaško revijo. Helga je čuteča, a sgromna, aMra Žerjal je prispevala dobro šolsko nalogo, Nadja Barazutti pa

je nekakšen moderen Leopardi s svojim dialogom med Zemljo in Luno. Peter Stocca kar prijetno pripoveduje o šolskem odmoru. Avtor rubrike o Strtih srcih pa bi svoj nedvomni talent lahko izrabljal s pridom v literarnem delu. Ker tako enolična in neduhovita pisemca, kot ga z njimi obsipajo letos, res niso vredna tolikšnih energij. Ali se dijakom res ne mota po glavi nič drugega kakor majhne ljubavne stiskice, posebno ženske? Kaj pa fantje? Kaj pa vseh nekaj sto ostalih dijakov? Ali jih ne bo čez leta sram, da niso zmogli napolniti nekaj številki svojega glasila s kvalitetnejšimi in zrelejšimi prispevki, kot so letošnji?

Na koncu poroča prof. Jevnikar o pesmih Alberta Miklavca in o Bibliografiji slovenskega tiska v Italiji (knjižničarjev Kolerič-Pertot), dijakinja Mihalič in Rogelja pa poročata o slavnem matematiku Juriju Vegi. Križanke prispeva letos Peter Švagelj.

Spectator

Iz delovanja Mednarodnega zavoda za sociologijo

V nedeljo, 12. t. m., se je sestel v goriški občinski hiši znanstveni odbor Zavoda za mednarodno sociologijo v Gorici (ISIG), ki že leto dni deluje v našem mestu.

Zasedanju je prisostvoval tudi prof. Edgar F. Borgatta, docent sociologije na University of Wisconsin (Madison - ZDA), ki je eden izmed najbolj kvalificiranih predstavnikov ameriške empirične sociologije.

Župan Martina, ki je predsednik Zavoda, in deželni odbornik za šolstvo in kulturo Bruno Giust sta sprejela udeležence odbora. Po uvodnih besedah ravnatelja prof. Demarchija, ki je na kratko orisal dosedanje delovanje in bodoče načrte Zavoda, so spregovorili razni sodelavci.

Dr. Sambri je s pomočjo dr. Burattija podal vrsto zanimivih podatkov, ki so jih do sedaj izsledili v okviru raziskave o mejnem gibanju. Ta raziskava se deli na štiri dele: proučevanje uradnih dokumentov, ki se tičejo italijansko-jugoslovanskega obmejnega položaja, poglobljena analiza uradnih statističnih podatkov o mejnih prehodih; opazovanje in registriranje mej-

nega prometa na določenih prehodih in v določenih dneh; raziskava o motivacijah teh prehodov. Prve dve fazi sta v polnem teku, tretja je že dokončana, zadnja pa se še pripravlja.

Opazovanje in registriranje mejnega prometa se je vršilo neprekinjeno od 7. ure dne 9. marca do 7. ure dne 16. marca pri Rdeči hiši ter 15. in 16. marca na petih manjših prehodih. Registriranih je bilo skupno 55.000 avtomobilov v obe smeri (približno en jugoslovanski avtomobil na štiri italijanske) in okrog 100.000 potnikov. Sodelavci Inštituta trenutno še proučujejo te objektivne podatke z namenom, da iz njih naredijo čimveč možnih zaključkov.

Pri tem je treba poudariti, da so si razne mejne oblasti pozitivno prizadevale, da bi čimbolj olajšale ta del raziskave.

V popoldanskih urah so sledila poročila o ostalih raziskavah, ki so v teku. O »Združenjih v goriški pokrajini« so govorili dr. Tellia, dr. Rubino in dr. Cattarinussi. Pri tej raziskavi se je najprej vršil statistični popis društev, ki jih je v naši pokrajini približno 1.000. Kasneje so vsem odposlali kratko vprašalno polo; 60 odst. društev je odgovorilo na dve zaporedni pošiljki, ostale vprašalnike pa so sodelavci Zavoda osebno dvignili pri društvih. Že prvi podatki so nadvse zanimivi: polovica društev se nahaja v mestnih centrih Gorice in Tržiča, slovenskih je približno 80 in večji del so kulturna; stopnja formalizacije (statut, predsedstvo, tajništvo, občni zbor, itd.) je precej visoka, moški dokazujejo več težnje do združevanja kot ženske.

Kako javno mnenje dojema problem meje, tvori predmet tretje raziskave, o kateri je znanstveni odbor poslušal poročila dr. Guberta, statističnega sodelavca dr. Orviatija ter metodologa dr. Cobaltija. Ta raziskava je še v pripravljalni fazi.

Sledila so še poročila o ostalih treh planiranih raziskavah: o odnosih med lokalnimi in državnimi oblastmi (dr. Strassoldo), o medetničnih odnosih v naši pokrajini (dr. Boileau) in o statusu in vlogi slovenske manjšine (dr. Sussi).

Znanstveni odbor je zasedal do večera.

Naslednjega dne je prof. Borgatta v dopoldanskih urah na željo ravnatelja izčrpno prikazal sodelavcem Inštituta zadnje izsledke metodologije v sociologiji. Tako so se sodelavci seznanili z najmodernejšimi metodološkimi prijemi empiričnih raziskovanj in analize podatkov ameriških sociologov.

(Nadalj. na 7. strani)

Revija „2000“

V roke smo dobili novo, drugo številko revije za krščanstvo in kulturo »2000«, ki izhaja v Ljubljani. Urejajo in izdajajo jo Pavel Bratina, Matija Kovačič, Peter Kovačič kot glavni urednik in Jože Mlakar kot odgovorni urednik. Druga številka ima 80 strani.

V uvodnem članku uredništva, ki ima naslov »Beseda pred dejanjem«, je rečeno med drugim: »Svojo besedo pred dejanjem želimo izreči naglas. Tembolj, ker nas okolje sili k "opredelitvi". Ne moremo pa, kar mnogi izsiljujejo, razkriti danes svojega avtoportreta, razglasiti programa, izpovedati vere v nekaj. Naša podoba bo naslikana šele v perspektivi časa, zato more začetna skica razodeti le osnovne poteze.«

Na koncu uredniškega članka pa je rečeno: »Spregovoriti pa moramo tudi o naši edini in nujni zahtevi — o svobodi. O svobodi, ki ni slepa pokorščina resnici (to je nedoletnost), marveč razumno sprejetje in služba njej, da človek raste v resnici in resnica po človeku. Svoboda kristjana je takšna služba božji resnici, »ki je prišla na ta svet«, »kakor luč«, »da sveti nam, ki smo v temi«. Izražamo se za takšno

svobodo danes, polni optimizma in upanja, da stopamo na pot prave človečnosti, in v veri, da odpiramo krščanstvu vrata v bodočnost, kjer nas čaka izpopolnitev: »do vse polnosti božje«.

Vsebina številnih, po večini krajših prispevkov je v skladu s to napovedjo. Zdravko Gorjup piše v članku »Vera in tveganje« o pogumnem, tveganem značaju krščanstva. Tveganje je — tako pravi — imperativ vere, in ta značaj poguma in tveganja dokazuje na primerih od Abrahama in Mojzesa do Fračiška Asiškega in papeža Janeza XXIII. Venci Zadravec razpravlja o krizi predstav o Bogu, Jože Mlakar o tem, kaj je krščanstvo, Peter Kovačič o »Cerkvi, ki zori v sadove«, Ivan Mrak - Nabi je objavil dramsko sliko »Simphonia Apocaliptica«, France Rodé predstavlja lik pesnika Paula Claudela. Precej člankov je prevedenih iz drugih jezikov. Njihovi avtorji so ugledni današnji in nekdanji krščanski filozofi in teologi, kot Sören Kierkegaard, Teilhard de Chardin, Karl Barth in drugi.

Iz vse revije diha teženje po prerojenem, iskrenem, pristrčnejšem in doslednejšem krščanstvu, opaziti pa je tudi veliko iskanja, ki se ni prav uravnovešeno, nekoliko vihravo, a resnično ljubno in iskreno.

Sodobno kmetijstvo

Leta 1966 so v naselju Verolanuova blizu Cremona postavili zadružni hlev. Sedem članov zadruga se je od vsega začetka odločilo iti po poti najstrožje gospodarske logike. Hlevske stene so zgradili iz lesa. Pri delu so sodelovali vsi člani, ki so sploh opravili sami mnogo del, tako kanalizacijo in cementni tlak.

Hlev je začel obratovati junija 1967. V ta namen so iz Bavarske uvozili 64 teličkov pasme Simmenthal. Telički so imeli približno 70 kg. Strokovno vodstvo je prevzel strokovnjak, kateremu so plačevali dnevno 15 lir na glavo goveda.

Poskusno pitanje so izvedli v posestvu enega izmed članov. Prvih 45 dni so pitali teličke z umetnim mlekom, kasneje s senom in koncentratom, dokler niso telički dosegli teže 150 kg. Od takrat naprej je pitanje potekalo drugače. Prvo skupino (25 glav) so hranili s senom in koncentratom, drugo pa s koruznimi otrobi in koncentratom z visokim deležem beljakovin.

Končna primerjava je dala naslednje rezultate: v prvi skupini so stroški na kg vstevši z delovno silo in amortizacijo znašali 450 lir, v drugi pa 370-400. Zadnje glave živine so prodali okoliškimi mesnicam in trgovcem po 500 lir na kg žive teže.

Člani zadruga so brez izjeme bili trdno prepričani v pravilnost in smisel pobude. Pri tem pa niso bili deležni posebne pomoči. Le nakup teličkov so izvršili z agrarnim kreditom nadzorništvu, in sicer so vzeli posojilo v višini 3.400.000, t. j. približno 60.000 lir na glavo goveda. Dobička iz prve prodaje si niso razdelili, ampak namenili odplačilo dolgov in za novi nakup teličkov ter krmil. Osnovna sestavina krmil so bila koruza, ječmen in oves, ki so jih kupovali v bližnji okolici, jih nato sami mli in pripravljali. To delajo še danes.

Strojna oprema je skupna. Poleg strojev za košnjo in spravljanje sena razpolagajo še

Zadružni hlev v Verolanuovi

z živinsko tehtnico in mlinom. Traktorje dajejo na razpolago člani sami, toda gorivo, mazivo olje in protizajedavska sredstva kupujejo skupno.

Pri pitanju so se odločili za drugo varianto, za koruzove otrobe in koncentrat, ker je pač bolj poceni. Pitanje samo se sicer zavleče za mesec in pol, vendar to ni nič hudega. Pitanje je kljub temu racionalno in učinkovito.

Cilj zadruga je, da bi povišali število pitanega goveda na 200 glav in da bi delo opravljala ena sama oseba. Tako bi znižali stroške z delovno silo in povečali dobiček. Slednji znaša 20.000 - 30.000 lir na glavo pač po spreminjajočih se tržnih razmerah in kvaliteti.

— o —

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

ISTVAN ORKENY

TOTOVI

komedija v dveh delih

V nedeljo, 3. maja ob 16. uri - Abonma okoliški

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

KOŠARKA Borovci uspešno zaključili prvenstvo

Borovi košarkarji so v zadnji tekmi letošnjega prvenstva zaigrali odlično in gladko premagali moštvo Robur iz Ravenne. V tej odločilni tekmi so vsi Borovci zadovoljili, posebno pa se je tokrat izkazal Ambrožič, ki je pokazal najlepši nastop letošnjega prvenstva. Končni rezultat: BOR - Robur Ravenna 65:32 (27:22).

Za Bor so nastopili: Tavčar, Zavadlal 2, Sancin 9, Fabjan 2, Rudeš 4, Lakovič 6, Starc 12, Sirk 11, Kralj, Ambrožič 19.

S to zmago si je Bor dokončno zagotovil obstanek v D ligi. To je vsekakor lep uspeh, za katerega gre pohvala vsem igralcem, posebno pa poštvalnemu trenerju prof. Mariju.

NAMIZNI TENIS

Boris Košuta odlični tretji v Novari

Na državnem turnirju v Novari je slovenski pinpongaš Boris Košuta zasedel odlično tretje mesto v absolutni kategoriji. Samozavestno se je prebil do polfinala, kjer je po ostri borbi izgubil z državnim reprezentantom Milančanom Pelizzolo, ki je tudi zmagal na tem turnirju. Vsekakor se Boris Košuta vrača v dobro formo in upajmo, da bo na bližnjem državnem prvenstvu spet zablestel.

V Novari je od slovenskih tekmovalcev nastopil le Boris Košuta. Borisov brat Edi se turnirja ni udeležil, čeprav smo v prejšnji številki napovedali njegov nastop.

ODBOJKA

Brežanke boljše od Borovk

V nadaljevanju ženske B lige so Brežanke ponosno premagale mlade igralke Bora z rezultatom 3:1 (0, - 15, 8, 10).

V prvem setu se Borovke nikakor niso znašle in Breg je z lahkoto osvojil set, ne da bi Boru popustil eno samo točko. V drugem setu so se mlade igralke Bora bolj potrudile, Bregu se je zataknilo in Borovkam je uspelo iztrgati ta set. V tretjem in četrtem setu je bila igra precej borbena in enakovredna, vendar zmaga je zaslužno šla v roke bolj učinkovitih Brežank.

Kras še vedno nepremagan

Odbojarska ekipa Krasa zelo uspešno nadaljuje letošnje prvenstvo D lige. V prvem kolu povratnega dela prvenstva so Krasovci gladko zmagali v Vidmu proti tamkajšnji nevarni ekipi PAV. Rezultat: PAV - Kras 0:3 (11, 7, 8).

BOROVI MLADINCI MEDDEŽELNI PRVAKI

Borovi mladinci so dosegli nov uspeh. Na meddeželnem prvenstvu v Bologni so prepričljivo zasedli prvo mesto. Najprej so z 2:0 (13, 1) premagali ekipo Lyons Baby iz Colle Marino (Ancona), nato še ekipo De Vecchi iz Belluna prav tako z 2:0 (6, 9).

S to zmago so si Borovci zagotovili vsaj osmo mesto v državi. To je doslej največji uspeh Borove moške mladinske odbojarske ekipe.

Čebula in njene bolezni

Čebula, ki jo navadno pridelujemo z enoletno vzgojo, t. j. iz semena, zahteva prvotno zemljišče in dobro pripravljena tla. Tla v jeseni očistimo plevela in pognojimo. Čebulo sadimo zgodaj, februarja ali marca. V poštev pridejo semena s kratko rastno dobo. Čebula je hvaležna za dodatke mineralnih gnojil, posebno kalijevih.

Čebula je ena najvažnejših povrtnin, tako glede gospodarskega učinka kot tudi glede dobrih lastnosti, ki jih ima v biološkem oziru na zemljo. Treba pa je dobro poznati njene zahteve in jo varovati pred boleznimi.

Če je podnebje vlažno in temperature razmeroma visoke (od 9-21), kot je to pri nas, postane čebula manj odporna proti boleznim in poškodbam, ki jih povzročajo živali, posebno čebulina muha. Takrat jo napada siva plesen (botrytis alii Mun). Na listih se pojavijo belkaste do belkastosive pege jajčaste oblike. Same čebule pa prevleče plesen. Bolezen povzroča močno škodo.

Čebulo napada tudi peronospora. Pri tem listi oblede in rumene. Na njih se pojavijo zamazano vijoličaste plesnive prevleke v kosmičih. Rastline se suše in propadajo.

Ponekod ščitijo čebulo proti obema boleznima hkrati. Zaščita se začne že v semenjaku, kjer uporabljajo fungicide, kot so Phaltan, Orvel 50 PB ali Geospor PB 50. Ker razširjajo okužbe čebuline muhe, je dobro začeti s škropljenjem takrat, ko se prikažejo poganki iz zemlje in nato v presledkih 25 dni. V poštev pridejo insekticidi kot Rogor in pa protiglivična sredstva kot Captan, Zineb ali pa Aspor in Tiezene.

Posebno skrb gre posvečati razkuževanju tal. Ker pa je to drag postopek, je bolje uvažati kolobarjenje oziroma rotacijo rastlin in to najmanj triletno. Seveda je treba poleg tega sproti uničevati okužene rastlinske dele. Teh ne smemo podorati.

☆

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO — TRST

vabi člane na redni občni zbor, ki bo v nedeljo, 6. maja, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ul. Geppa 9.

Na dnevnem redu so: izvolitev predsednika in volilne komisije, poročila predsednika, tajnika, blagajnika in načelnika smučarskega odseka, razprava, razrešenica staremu odboru, volitve in razno.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 3. maja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Glasba za harfo; 10.00 Douglasov godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: G. Fanciulli »Cvet«. Prevedel in dramatiziral M. Košuta. Prvi del; 11.45 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi, predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 M. Soldati »Resnica o zadevi Motta«. Dram. zgodba. Dramatiziral A. Moriconi; 16.25 Folk-songs; 16.45 Parada orkestrrov; 17.30 »Primorska poje«, revija primorskih zborov (1. oddaja); 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik »Pratika«; 19.00 Jazzovski kotiček; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Glasba iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklore - Reharjeva; Poklici »Peki«; 21.00 Semenaj plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 4. maja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.10 Kalanova »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Vaše čtivo; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Vokalni kvartet »Stella Alpina«; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.45 Zname melodije; 20.00 Športna tribuna; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Sestanek s Fansi; 21.05 Kulturni odmevi; 21.25 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti; Pianistka Marina Horak; 22.05 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 5. maja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravlja Lovrečič — Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojò; 19.10 Andrej Budal o sebi in o svojem literarnem delu; 19.25 Jazz; 19.45 Moški zbor »M. Filej« iz Gorice vodi Z. Klanjšček; 20.00 Šport; 20.15 Poročila — Danes v deželni upravi; 20.35 Menotti: »La medium«, opera v 2 dej.; 21.50 Sestanek z Mr. Trombonejem; 22.05 Zabavna glasba.

♦ 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sopranistka Dandoy, pri klavirju Maranzana; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 19.35 Jazz; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. Vodi Kjuder. Sodelujejo violinist Zupanič, harfistka Ravnikova in pianistka Merlak-Corradò. Igra orkester GM iz Trsta. V odmoru (21.20) Za vašo knjižno polico; 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 7. maja, ob: 8.30 Antologija godal; 9.00 Sv. maša; 9.45 Glasba za orgle. Igra Devetak; 10.00 Majhna glasbena fantazija; 10.30 Krek; Sinfonietta. Simf. orkester ljubljanske Radiotelevizije, vodi Hubad; 11.00 Folklorno skupino »Tamburica« iz Pittsburgha vodita Gregorich in Ruparcicheva; 11.15 Radivoj Rehar »Berač Lazar«. Pravljičica. RO., vodi Lombarjeva; 12.00 Po družtvih in krožkih »Prosvetno društvo Prosek-Kontovela«; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Slavni valčki; 16.45 Noliani: Hrvatski ljudski plesi; 17.00 Francoske popevke; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Jevnikar »Slovenščina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Na čitre igra Tovornik; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 Ansambel orglic »Fernmeldemonteurschule« iz Gradca; 19.10 Simonitijska »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.30 Finžgar »Naša kri«. Drama v 4 dej.; 22.10 Skladbe davnih dob; 22.20 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 8. maja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Pravni položaj žene v Italiji; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji; 19.10 W. Cesarini Sforza: Pravo in krivo — o razvoju moralnih in pravnih pojmov — 6. oddaja; 19.25 Priljubljene melodije; 20.00

F.J. * 31

S M R T V POMLADI

Tisti teden je dopoldne pridno hodil k predavanjem in se popoldne doma zakopal v knjige, da bi mu čas do petka čimprej minil. Večere pa je preživljal v klubu, kjer se ni nikoli zmanjkalo debat o zanimivih stvareh. Začel je tudi pisati razpravo o štajerskih kočarjih in viničarjih za revijo »Dejanje«, k čemur ga je vzpodbudila ena tistih debat. Zdelo se mu je namreč, da se o socialnih in političnih problemih diskutira vse preveč abstratno in da izobraženci na splošno premalo poznajo konkretne socialne in politične probleme na Slovenskem, zato se jih tudi lotevajo preveč zgolj ideološko. Tista abstraktnost pa mu je šla že vedno na živce. Šele pri pisanju razprave pa se je tudi sam zavedel, da mu manjka konkretnih podatkov, predvsem statističnih. Začel jih je iskati po glavnih ljubljanskih knjižnicah, vendar jih je našel le malo. Kazalo je, kot da je le zelo malo ljudi raziskovalo na kraju samem, kako žive revni slovenski ljudje. Zato si je skušal pomagati s tistim, kar je vedel o kočarjih in poljedelskih delavcih ter majhnih kmetih v lastni vasi in v njeni bližnji okolici. Zdelo se mu je bolje, da poda resnično podobo ene same vasi, kakor da bi se še sam izgubljal v abstraktnih domnevah in slučajno skupaj nametanih statistikah. Ko je nekega večera srečal v klubu Edvarda Kocbeka — prišel je poslušat prof. Šolarja, ki je tisti večer predaval v klubu — mu je povedal o svoji nameri in Kocbek mu je dal prav.

»Važno je, da dobimo resnično podobo vsaj ene slovenske vasi,« je dejal. »Dosljej se le marksiisti zanimajo za te probleme, a tudi oni le s stališča revolucije, ki jo imajo v mislih.«

Med pisanjem ga je kar samo zaneslo, da je začel prikazovati tudi duhovno podobo domače vasi: kaj ljudje mislijo, kaj občutijo, nad čim so razočarani in česa si želijo. Pisal je o njihovem odnosu do države, do oblasti, do mesta, do vere in do župnika, do pulture in šole, do politike in do hitlerjanske propagande. Navajal je konkretne primere in zdelo se mu je, da razprava ne bo slaba, četudi je bilo v njej premalo številčk. Sklenil pa je, da bo začel sam zbirati tudi številčne in druge podatke, najprej o domači vasi, potem pa o slovenski vasi na splošno. Toda kdaj bom spet videl domačo vas? je pomislil. Prišlo mu je na misel, da je še dolžen Kuni odgovor na pismo, ki ga je bil dobil že pred nekaj tedni. Sklenil je, da ji bo takoj napisal vsaj nekaj besed, da ne bo toliko časa čakala. Toda med pisanje se mu je vrivala Majdina podoba, stavki v pismu so se mu zazdeli prekratki, preveč suhoparni in mrzli; takega pisma ji vendar ne more poslati, ko pa mu je ona napisala tako dolgo in lepo pismo, v kate-

Šport; 20.35 Delo in gospodarstvo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Nekaj jazza; 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 9. maja, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Revija orkestrrov; 16.30 I. Pregelj »Otroci sonca«. Šesti in zadnji del; 16.50 Ameriške glasbene razglednice; 17.20 Dialog; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Ščepec poezije; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Moški vokalni kvintet vodi Mamolo; 19.10 »Družinski obzornik«; 19.30 Zabavala vas bosta; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Nenavadne in skrivnostne zgodbe: »Železna krinka«; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.

rem mu je opisala vse, kar se je bilo zgodilo novega v vasi, odkar je bil v Ljubljani. Pisala mu je tudi o materi. Raztrgal je svoje pismo in sklenil, da ji bo odgovoril z dolgim in lepim pismom, toda prej naj mine petek.

Vse tiste dni je čutil v sebi neko nenavadno srečno občutje in polno energije, ki je gotovo izvirala iz veselja. Vse stvari so se mu zdele lahke. Razpravo je že skoraj dokončal, pri predavanjih na univerzi so se mu porajale presenetljive kritične misli in nove ideje k precej zastarelim in stereotipnim profesorskim tezam in fantje v klubu so ga spraševali, kaj mu je, da je videti tako vesel. Nič, da bi vedel, je odgovarjal, pri tem pa je dobro vedel, kaj je tisto, kar ga napravlja drugačnega kot prej.

Ko je odhajal zvečer iz kluba, je nekajkrat zavil proti uršulinski gimnaziji in ogledoval lepo starinsko poslopje, ki se je držalo cerkve. Tu notri prebije ona več ur na dan, te stene poslušajo njen glas in smeh, te težke starinske kljuge se dotakne vsak dan njena roka, je razmišljal. Pobožal je kljuko. Prijetno ga je spreletelo, kakor da se je dotaknil njene roke same.

Rad bi jo bil šel kdaj počakat pred gimnazijo, toda obljubil ji je bil, da tega ne bo storil, in je bil odločen, da bo držal besedo. Toda ko je nekoč proti eni odhajal z univerze v Ljudsko kuhinjo, jo je zagledal od daleč, ko je šla z neko prijateljico iz šole. Ni ga videla, vendar ga je to srečanje močno razveselilo.

V petek je spet snežilo, toda v mraku je prenehalo. Zavezal si je najlepšo kravato, kar jih je imel, si skrbno okrtačil obleko in plašč, in čeprav je bil sklenil, da ne bo nestrpen, ga ni strpelo doma. Hodil je sem in tja po mestu, se pomudil malo v klubu, da bi mu prej minil čas, in bil četrto ure pred zmenjenim časom pred Opero. Bilo je mrzlo, bril je oster veter in razhojeni sneg je bil moker. Čutil je, da ima vlažno v čevljih, vendar ni mislil na to. Spraševal se je, če bo prišla. Vse do tega hipa ni bil podvomil v to, niti na misel mu ni bilo prišlo, zdaj pa ga je vendar prevzel rahel strah. Kaj, če se je ponorčevala iz njega, ko mu je rekla, naj jo počaka pred Opero? Vedel je, da se dekleta rada tako ponorčujejo iz fantov. Ali pa morda ni mogla priti, tudi če je resno mislila? Lahko, da je zbolela ali da je prišlo kaj drugega vmes? Tiste minute so bile dolge.

Toda prišla je, točno ob času. Stopila je iz Opere skupaj z nekim drugim dekletom, toda pred vrati sta se poslovili in nato je prihitela proti njemu; zdaj je že poznal to njeno hitro, harmonično hojo. Pohitel ji je naproti. Dala sta si roki, pri čemer si je snela rokavico. Začutil je toplino njene roke.

»Bal sem se, da vas ne bo,« je rekel.

»Zakaj?« se je začudila.

(dalje)

V nedeljo, 3. maja, bo gostovala ob 17. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah dramska skupina s Proseka - Kontovela s komedijo v treh dejanjih

»DAN ODDIHA«

Glavni dunajski dnevnik »Die Presse« je objavil te dni v svoji nedeljski kulturni prilogi »Forum« prevod neke novele Leva Detele iz knjige »Blodnjak«.